

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการโรงเรียนเพื่อนเด็ก สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ประชากรประกอบด้วยโรงเรียนเพื่อนเด็ก จำนวน 19 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นโรงเรียนที่เข้าโครงการ โรงเรียนเพื่อนเด็กในระยะที่ 1 และ 3 จำนวน 9 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย กรรมการ สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ปราชญ์ชาวบ้าน เจ้าอาวาสวัด ประธานสถานักเรียน หัวหน้าห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รวมทั้งสิ้นจำนวน 193 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และเขียนรายงานเป็น ความเรียง

ผลการวิจัย

1) ด้านการจัดระบบการเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่สำคัญคือ การร่วมกำหนดนโยบาย แผน/กิจกรรม ของโรงเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมและมีความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วม คิดเป็นร้อยละ 100 สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ คือ การสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาตนเองเพื่อให้ออกกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญได้อย่างเป็นรูปธรรม การที่ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการศึกษาเล่าเรียน และ จัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและชุมชน ในด้านปัญหาการมีส่วนร่วม ของชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่สำคัญคือ การร่วมวางแผนการนำภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การร่วมกำหนดนโยบาย แผน/กิจกรรมของ โรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง กรรมการศึกษา และชุมชนยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง ขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียน มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำ และไม่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรการศึกษาชั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 จึงไม่สามารถแนะนำและสอนการบ้านบุตรหลานในบางสาระการเรียนรู้ได้ดีพอ และ

ด้านความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การร่วมวางแผนการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ให้ครอบคลุมระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากขึ้น ให้จัดการประชุมอบรมสัมมนาให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น ให้รายงานความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านการพัฒนาผู้เรียน พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่สำคัญคือ สนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านสารเสพติด การพนัน และสื่อที่เป็นภัยต่อผู้เรียน ส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน และส่งเสริมให้เด็กทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วมคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามความสนใจ การพัฒนาคลังข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียนให้เต็มตามศักยภาพและคุ้มครองสิทธิเด็ก ในด้านปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่สำคัญคือการสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านความประพฤติ ส่งเสริมสนับสนุนด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียน และด้านความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านความประพฤติ มุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีวินัยและความรับผิดชอบ

3) ด้านการเป็นแหล่งเรียนรู้ พบว่า สภาพปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่สำคัญคือ การแนะนำให้คำปรึกษาและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ให้บริการสถานที่ที่เป็นแหล่งเรียนรู้แก่ผู้เรียน ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความตระหนักในการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วมคือ โรงเรียนมีข้อมูลแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ และจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน การที่นักเรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านปัญหาการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่สำคัญคือ วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น การเป็นวิทยากรการเรียนรูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับโรงเรียน โรงเรียนยังขาดสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัย และด้านความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเป็นวิทยากรการเรียนรูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับโรงเรียน ให้มีการศึกษาดูงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และจัดสภาพแวดล้อมที่ดี มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

4) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร พบว่า สภาพปัจจุบันการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่สำคัญคือ การระดมทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ร่วมบริจาคเพื่อสนับสนุนแหล่งศึกษาค้นคว้าในชุมชน สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจากการมีส่วนร่วมคือ การส่งเสริมสุขภาพอนามัยให้กับนักเรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความตระหนัก มีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์รับทราบหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ในด้านปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ที่สำคัญคือ การร่วมบริจาคเพื่อสนับสนุนแหล่งศึกษาค้นคว้าในชุมชน การบริจาคสื่ออุปกรณ์ ทุนการศึกษา ทุนอาหารกลางวันให้แก่โรงเรียน และด้านความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสนับสนุนแหล่งการศึกษาค้นคว้าในชุมชน ทุนการศึกษา อาหารกลางวัน สื่อการเรียนการสอนแก่โรงเรียน และพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

ABSTRACT

TE 144545

The purpose of this study was to investigate situations, problems and needs of community people for their participation in educational management in Child Friendly Schools under the jurisdiction of the Khon Kaen Provincial Primary Education Office. The population sampled was 19 child friendly schools. Sampling was drawn from 9 schools which participated in the 1st and 3rd phases of the project. Data was obtained from 193 corespondents selected from : 1) Members of school board committee, 2) Experts in local wisdom, 3) Buddhist abbots, 4) Presidents of student clubs, and 5) Leaders of the classrooms from grade 6 and Matthayom 3.

The instruments used for data collection were 5 sets of interview-questionnaires. The obtained-data were analyzed for means, standard deviation and percentages. The results are reported in a descriptive manner.

Findings

1. Knowledge management system : it was found that community participation was at a high level. The activities included participation in setting guidelines and school policy, planning school activities, promoting learning activities according to students skills and interests. Communities were pleased with the contribution to teacher development. Which could help teachers organize learner-centered activities concretely. Everyone emphasized on learning and teaching and the possibility that teachers could organize learning activities in response to community needs.

As for the problem of knowledge management, it was found that community participation was at a medium level in plans to use local wisdom in classrooms. This problem was due to the low educational background of parents. Parents did not

understand the curriculum, the organization of learning and teaching and evaluation techniques. Also parents did not understand learning content, so they could not help their children with homework.

As for the need for participation, communities wanted to participate at a high level, especially in : planning for the implementation of local wisdom in learning activities and facilitating activities related to skills and interests of students. In lower secondary school level. They wanted to participate in a seminar for teachers, parents and students so they could learn about educational movements and outcomes of school work continuously.

2) Concerning students development, it was found that community participation was at a high level. Activities included : a comparing for drug-addicts, gambling and media censorship, and the establishment of a home school relationship programme. They were pleased that students could participate in school activities according to their interests. Schools created a data-bank for individual students in order to develop students full potential and to protect children rights. There were some problems at a moderate level. For example, activities for development and helping students with disciplinary problems and activities related to students' health. As for the need for participation, it was at a high level, especially activities related to solving students disciplinary problems and promoting an ethics, discipline and responsibility for them.

3) In the area of learning resource for students, it was found that communities as sites for learning were at a high level. Communities gave advice for further study and choices of occupations and also promoted an awareness of sustainable learning. They were pleased about being able to serve as learning resources for studying local wisdom and organizing activities in which students could help each others.

Problems concerning participation in this issue were at moderate level. Problems included : planning activities related to local wisdom learning, teaching local wisdom for students, lack of up-to-date instructional media. Need for participation was at a high level especially in teaching local wisdom. Students wanted to go for a study-trip once a year and see a good environment, computer laboratory, library and learning resources for them.

4) In relation to the contribution to learning resources, it was found that community participation was at a high level. Activities included collecting material to help underprivileged – groups, donating money to support learning resources. They were pleased with the programme for health promotion. They were all aware of their roles in community participation and they took part in planning their own roles and strategies.

Problems concerning community participation were at a moderate level. Activities consisted of donations for various activities. Communities wanted to participate at a high level in the mentioned-activities and also wanted to participate in the development of a learning environment which would facilitate learning and teaching situations better.